

Open brief aan de gemeenteraad van Harderwijk: unieke kans voor de synagoge verloren

Harderwijk, 10 maart 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

Namens de Historische Vereniging Harderewich spreken wij onze grote zorg en teleurstelling uit over de verkoop van de voormalige synagoge aan de Jodenkerksteeg aan een particuliere koper.

De synagoge is een belangrijk historisch gebouw en een tastbare herinnering aan de Joodse gemeenschap die eeuwenlang deel uitmaakte van Harderwijk. Daarom is de afgelopen vier jaar, samen met Stichting Joods Erfgoed en de gemeente, gewerkt aan plannen om in het gebouw een centrum te realiseren over de Joodse geschiedenis van onze stad en de bestrijding van antisemitisme. Voor dit plan was ook provinciale subsidie in beeld, onder de voorwaarde dat de gemeente eigenaar van het pand zou worden.

De gemeenteraad heeft eerder steun uitgesproken voor deze richting, juist om dit bijzondere stuk geschiedenis voor Harderwijk te behouden. De gemeente heeft het pand vervolgens laten taxeren en een bod uitgebracht op basis van de taxatiewaarde. Volgens het college was dit juridisch het maximale bedrag dat geboden mocht worden.

In de periode daarna kregen wij signalen dat de communicatie met de verkopers moeizaam verliep, terwijl zich ondertussen een particuliere koper meldde die bereid was meer te betalen. Toen wij dit bij de wethouder aankaartten, werd aangegeven dat het college op de hoogte was en dat er geen reden tot zorg was.

Tot onze teleurstelling is de synagoge uiteindelijk toch verkocht aan een particuliere koper, die het pand wil gebruiken als denksportcentrum.

In de gemeenteraad is inmiddels aangegeven dat de gemeente juridisch niet meer kon bieden dan de taxatiewaarde en dat de nieuwe eigenaar in gesprek is met Stichting Joods Erfgoed. Daarmee lijkt het dossier voor het college afgesloten.

Voor ons roept dit echter belangrijke vragen op. Hoe kan het dat een plan waar vier jaar lang door maatschappelijke organisaties, provincie en gemeente aan is gewerkt, in de laatste fase

alsnog strandt? En in hoeverre is de gemeenteraad gedurende dit proces volledig geïnformeerd over de risico's dat het pand aan een andere partij verkocht zou worden?

Daarnaast vragen wij ons af of de gemeente inmiddels zelf het gesprek met de nieuwe eigenaar heeft gezocht over de toekomst van dit bijzondere pand. Zijn er mogelijkheden onderzocht om het pand alsnog te verwerven, bijvoorbeeld via een terugkoopregeling? En zo nee, waarom niet?

De voormalige synagoge is immers meer dan een gebouw. Het is een belangrijke herinnering aan een gemeenschap die door de geschiedenis vrijwel volledig uit Harderwijk is verdwenen. Juist daarom is het pijnlijk dat een unieke kans om deze geschiedenis zichtbaar en betekenisvol te verankeren in onze stad verloren lijkt te zijn gegaan.

Dit raakt niet alleen het verleden van Harderwijk, maar ook de vraag hoe wij als stad omgaan met ons erfgoed en met de herinnering aan gemeenschappen die hier hebben geleefd.

Wij hopen dat dit dossier voor u als gemeenteraad nog niet gesloten is. Juist de raad heeft immers eerder uitgesproken dat dit erfgoed voor Harderwijk behouden moest blijven.

De geschiedenis van Harderwijk verdient beter.

Daarom vragen wij u als gemeenteraad:

- het verloop van dit proces kritisch te evalueren;
- te onderzoeken of de raad gedurende dit traject volledig en tijdig is geïnformeerd;
- het college te verzoeken alsnog actief met de huidige eigenaar in gesprek te gaan om te onderzoeken of de synagoge alsnog veiliggesteld kan worden voor het beoogde maatschappelijke en historische doel.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van Historische Vereniging Herderewich

Susan Wijngaard – voorzitter

Roeland Geertzen – secretaris